



**EYCADEMY 2006**

**RAPORT NATIONAL: ROMÂNIA**

Rezultatele cercetării la nivel național privind

**Percepțiile personale ale tinerilor  
asupra diversității în societate, la nivel local**

[Raport executiv]

*Cercetare calitativă derulată prin metoda focus – grupului în cadrul programului  
EYCAdeMy, aprilie – septembrie 2006*

**Moderare FG, interpretare date și raport: Oana MOSOIU / Raluca VLADUTI**

*EYCAdeMy este un proiect EYCA implementat la nivel național de Euro<26 România.  
EYCAdeMy este un proiect sprijinit de Consiliul Europei și Uniunea Europeană.*

## Preambul:

În cadrul programului EYCAdeMy derulat de EYCA - European Youth Card Association și susținut de Comisia Europeană și Consiliul European, **Euro<26 România a organizat un număr de cinci focus-grupuri în rândul tinerilor între 16 și 26 de ani**, cu scopul de a afla **care este percepția tinerilor despre diversitate – mai specific ce înseamnă diversitatea pentru ei și cum se manifestă aceasta în comunitatea locală și în societate în general.**

### **Eșantioanele au fost următoarele:**

1. young - female - lower education (Fete, 16-18 ani, învățământ vocational sau care nu permite acces direct în inv. terțiar)
2. young - male - lower education (Băieți, idem)
3. young - female - higher education (Fete, 16-18 ani, liceu sau care permite acces direct în inv. terțiar)
4. young - male - higher education (Băieți, idem)
5. old mixed higher education (Fete și băieți, 18-26, studii superioare)

**EYCAdeMy** este un proiect educațional ce are ca obiectiv **formarea și dezvoltarea unei rețele europene de cercetători pe probleme de tineret**, exclusiv prin folosirea focus-grupurilor – metoda calitativă ce ne ajută să înțelegem **de ce** tinerii acționează într-un anumit fel. În prezent, în proiect sunt implicate 17 țări din întreaga Europă, urmând ca numărul acestora să crească în anii următori. Proiectul a început în 2003 sub numele “Youth Builds Europe” și continuat din 2005 sub noul nume EYCAdeMy.

Până la momentul actual au fost realizate **3 cercetări** – anul 2004 a avut ca temă **impactul media asupra tinerilor și percepția tinerilor despre informare**, iar în anul 2005 tema cercetării a fost **percepția tinerilor despre participare**. Tema cercetării din 2006 este legată de campania Consiliului European “**Totii diferiți, totii egali**”, și **pune în centrul atenției conceptul de diversitate, dorind să aducă un aport important prin exprimarea intereselor, opiniilor și necesităților tinerilor în această privință.**

Toate aceste teme sunt de mare interes în cadrul discuțiilor privind politicile europene în domeniul tineretului și rezultatele sunt puse la dispoziția instituțiilor interesate pentru ca acestea să beneficieze de informații privind modul în care tinerii privesc problematica dezbătută. **Politicile de tineret nu pot fi concepute fără vocea tinerilor și acest lucru se poate realiza acum prin cercetări calitative la nivel european, EYCAdeMy fiind primul și singurul instrument de cercetare existent în acest moment în Europa.**

**Temele – cheie** din cadrul focus-grupului au fost: petrecerea timpului liber, percepții și sentimente personale asupra diferențelor, reacția la diferență, identificarea a ceea ce înseamnă „diferit” în situații și în comportamentul unei persoane, identificarea unor comportamente diferite în mediul lor “normal”, obișnuit de viață, identificarea de grupuri distincte, cunoștințe despre acțiuni discriminatorii (în sens pozitiv sau negativ) pentru anumite grupuri în comunitatea locală.

## Principalele rezultate:

**In ceea ce priveste timpul liber**, in cadrul tuturor grupurilor au fost mentionate ca cele mai frecvente locuri de iesit in oras **cluburile, barurile si parcurile/terenurile de joaca**. Cu precadere tinerii din scoala profesionala au indicat faptul ca frecventeaza mai putin localurile de orice fel, din cauza lipsei de bani. Alte modalitati de petrecere a timpului liber mentionate au fost: **muzica**, computer/Internet (in special in cadrul grupului de studenti si a celui de baieti - liceu), **sport** (in special baietii), **calatorii** (studenti si grupul de fete - liceu), **teatru/activitati culturale** (doar pentru grupul de studenti).

**In ceea ce priveste identificarea unei persoane diferite** fata de locurile obisnuite si grupul obisnuit de prieteni, se poate observa o tendinta generala in cadrul tuturor grupurilor de a vedea **persoana cealalta ca fiind diferita prin prisma a doua elemente: infatisare si atitudine/comportament**. O infatisare stridenta (cum ar fi o combinatie nepotrivita de haine), neobisnuita (nepotrivita cu locul), extravaganta (haine care arata un statut social superior sau denota prost-gust, parul vopsit in culori tari), va atrage atentia automat asupra persoanei respective. De asemenea, un **comportament necorespunzator va fi sanctionat cu considerarea persoanei ca fiind diferita, intr-un sens negativ**. Din punct de vedere al **atitudinii**, cele mai suparatoare persoane sunt, conform opiniilor participantilor, cele care sunt nepoliticoase, cele carora le place sa se laude si sa iasa in evidenta fie prin faptul ca vorbesc prea tare, fie prin faptul ca au foarte multi bani si se cred superiori. Astfel de comportamente au fost identificate in toate grupurile participante, astfel ca putem deduce ca **statutul social are o semnificatie deosebita** pentru tinerii romani, resimtita la nivel personal ca si contrastand cu statutul pe care persoanele respective l-ar merita. Se considera ca anumite persoane ajung "in fata" pe considerente nedrepte – relatii, linguseala etc.

**Comportamentul diferit se poate de asemenea manifesta si prin interese diferite fata de grupul personal de prieteni** (ascultarea unui tip diferit de muzica, iesitul in alte locuri), prin agresivitate (lucru subliniat de grupul de liceeni - baieti), sau pur si simplu printr-o neconcordanța a persoanei cu locul in care se afla. **Superficialitatea a fost de asemenea indicata**, mai ales in cadrul grupului de fete – liceu, ca marcand diferenta.

Pe masura ce discutia a luat amploare, diferente au aparut si dincolo de nivelurile infatisare – comportament. **Astfel, ele pot fi cauzate si de originea etnica** (observatie rezultata de la grupul de studenti si grupurile de liceeni), **regiunea de unde provine persoana respectiva, religie, originea sociala, handicap fizic** (mentiune aparuta doar la grupul de studenti). **Rromii si maghiarii au fost identificati ca grupuri distincte in cele mai multe cazuri, cu aspect negativ doar în asociere cu comportamente valorizate social negativ**.

Trebuie subliniat faptul ca desi diferentele mentionate de tineri denota o conotatie negativa, ele **au fost tratate cu valoare neutra** – desi subiectii indicati sunt considerati diferiti, majoritatea persoanelor participante considera ca fiecare om este liber sa isi creeze propria imagine si propriul stil de viata, ei nesimtindu-se nici mai bine, nici mai rau decât cei din jurul lor. In plus, diferentele au fost abordate mai ales in grupurile de liceeni si de studenti **cu o mare doza de relativism** – desi unele persoane pot parea diferite intr-un anumit mediu, ele pot parea obisnuite intr-un alt mediu. **Diferenta este data si de persoana care analizeaza situatia, precum și de situația dată (contextualizare)**.

De asemenea, **a fi diferit e un lucru de mandrie**, conform opiniei majoritare din grupul de liceeni – baieti. Fiecare incearca sa fie diferit in felul sau, si astfel devine special – ceea ce este un lucru de apreciat. Astfel se creeaza personalitatile puternice si oamenii demni de remarcat.

**Intrebatii cum se simt in momentul in care se intalnesc cu o persoana diferita**, majoritatea tinerilor (din toate cele 5 grupuri) au fost inclinati sa raspunda ca **nu ar acorda o atentie deosebita persoanei respective**, decat poate o privire mai lunga. Singurul fapt care i-ar determina sa acorde atentie sporita si sa reactioneze ar fi **daca persoana respectiva s-ar manifesta agresiv, i-ar deranja, i-ar intrerupe din activitatea curenta, fie verbal, fie fizic**. Chiar daca ar exista persoane care i-ar calca pe nervi din cauza actiunilor si atitudinilor lor, tot ar incerca sa nu influenteze persoana respectiva in virtutea dreptului la iti alege propriul concept de viata.

**Reactiile in caz de agresivitate sau deranj au variat de la grup la grup** – tinerii din scolile profesionale au considerat ca ar evita prin retragere o astfel de situatie, liceenii, atat baieti cat si fete, au considerat ca fie ar incerca sa fie toleranti si sa inteleaga persoana respectiva, fie ar ignora-o total. De altfel, aceasta din urma a fost si reactia studentilor, cu mentionea ca in cadrul grupului lor au fost mentionate si alte **sentimente generate si posibile actiuni: compasiune, curiozitate, incercarea de a comunica, gasirea unui compromis, explicarea diferentelor**. O importanta distinctie intre grupurile de tineri din scoli profesionale si restul a fost ca in timp ce primii considerau ca ar evita persoane diferite din cauza ca nu cred ca este posibil sa schimbi pe cineva sau sa influentezi o situatie, cei din urma ar aplica tratamentul indiferentei si evitarii deoarece nu doresc sa se implice in viata celorlalti, preferand libertatea individuala.

**Diversitatea este vazuta per ansamblu, de catre toate grupurile, ca un lucru deosebit de pozitiv pentru societate**, cu urmatoarele consecinte: schimb de experienta si cunostinte, originalitate in idei, progres tehnologic, competitivitate, influenta prin imitare (aceasta din urma mentionata de grupul de fete – scoala profesionala). **Diferentele creeaza noul si aduc evolutia**. Asadar, existenta unor grupuri distincte in societate este o preconditione pentru bunastarea respectivei societati. Daca toata lumea ar fi la fel, lumea ar fi un loc destul de neinteresant. **Singurul aspect negativ apare atunci cand un anumit grup incearca sa isi impuna punctul de vedere in mod agresiv sau ignorand interesele celorlalti**.

Cu privire la acest din urma aspect, in grupul de studenti a fost ridicata ipoteza ca in general **situatiile sunt cele care creeaza diferenta, si ca deseori nici noi insine nu realizam ca suntem diferiti, deoarece oamenii sunt diferiti intre ei prin insasi natura lor**.

Una din intrebarile finale ale focus-grupurilor a fost **daca tinerii considera ca persoane sau grupuri diferite din societate sunt tratate diferit in societate**.

Tinerii din licee si scoli profesionale (mai putin grupul de baieti – scoala profesionala) au identificat mai multe situatii concrete privind persoane/grupuri tratate diferit – grupuri etnice, in special rromii, tinerii in comparatie cu generatia varstnica (*generation gap*), minoritatile – in special minoritatea maghiara, strainii, persoanele care au influenta datorita functiei lor, persoanele de la sat fata de cele de la oras (ultimele doua indicate doar de grupul de fete – scoala profesionala). **Motivul** pentru existenta tratamentelor diferite a fost identificat in **superficialitate**, pentru ca pe masura ce un om este mai cultivat si mai inteligent, poate tolera si accepta diferentele mai usor. In opinia tinerilor liceeni, toti ar trebui tratati la fel – pentru ca toata lumea ar trebui sa aiba acelasi punct de plecare. In plus, fiecare are dreptul de a isi alege propriul stil de viata si nimeni nu ar trebui sa aiba dreptul sa intervina in aceasta problema. **Singurele comportamente care nu ar trebui sa fie acceptate sunt cele non-etice (ex. bigamia)**.

Grupul de baieti – scoala profesionala a indicat faptul ca nu exista diferente in tratarea persoanelor de orice fel.

Studentii de asemenea au mentionat **diverse grupuri tratate diferit**: persoanele cu handicap (discriminate in sensul ca nu li se acorda suficiente facilitati – este singurul grup despre care se considera ca ar trebui sa beneficieze de discriminare pozitiva), persoanele infectate cu SIDA, persoanele cu relatii (favorizate in mod incorect pe piata muncii), grupuri etnice (rromii in special),

comunitatea gay, minoritatile nationale (in special cea maghiara), strainii (discriminati pozitiv in sensul ca sunt favorizati prin insusi faptul ca sunt straini), persoanele cu o situatie financiara precara. Mici diferente in tratament pot exista, chiar daca duc la o mica discriminare pozitiva. Orice stil de viata poate fi acceptat, atata timp cat este etic si moral.

In privinta drepturilor civile, parerea unanima in cadrul tuturor grupurilor a fost ca toata lumea ar trebui sa se bucure de aceleasi drepturi si libertati – de ex. dreptul la vot, dreptul libertatii de exprimare, dreptul de a iti alege religia etc.

Ultima intrebare a focus-grupurilor s-a referit la **actiuni sau organizatii care au avut ca obiectiv diminuarea discriminarii**, in comunitatea locala, despre care tinerii participanti aveau cunostinta. Rata de raspuns la aceasta intrebare a fost foarte mica. Nici o persoana din grupul de liceeni – fete nu a putut indica o astfel de actiune sau organizatie. In cadrul grupului de liceeni – baieti, unul din participanti a facut referire la UNICEF si la un proiect menit sa reduca discriminarea impotriva copiilor de etnie rroma. Grupurile din scolile profesionale au indicat actiuni in cadrul scolii, pentru prevenirea SIDA, si actiuni ale politiei. Studentii au indicat asociatia ACCEPT (pentru sprijinirea comunitatii gay), ca si o serie de alte actiuni sporadice, fara a putea insa numi asociatia organizatoare. Dupa parerea lor, exista multe ONG-uri active in domeniu.

## Concluzii

- Luand in considerare ansamblul focus-grupurilor, **diversitatea este vazuta ca un lucru pozitiv, cu efecte variate asupra comunitatii locale, in special ca motor al progresului**. Exista si efecte negative, minoritare, date insa mai ales de superficialitate si lipsa de educatie.
- Diferentele apar, la o prima vedere, in special la nivel vizual - infatisare si comportamental, si sunt mai putin percepute la niveluri “de adancime” – pe fond social sau cultural. Se considera esentiala acordarea libertatii fiecarei persoane de a isi alege stilul de viata si preferintele.
- Exista o slaba constientizare a actiunilor si a organizatiilor ce au ca obiect reducerea discriminarii in societate.

### Notă:

→ Raportul complet al acestei cercetări poate fi pus la dispoziție la solicitarea înaintată Euro26 România – Coordonator Național Oana Moșoiu – [oana@euro26.org.ro](mailto:oana@euro26.org.ro)

→ Raportul internațional poate fi pus la dispoziție prin solicitarea de la EYCA - Judit Agg, EYCAcademy Co-ordinator – [judit.agg@eyca.org](mailto:judit.agg@eyca.org)